

## POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący)

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie ze skargi A. P.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem

Sądu Okręgowego w P. z dnia 20 lutego 2015 r., sygn. akt II Ca (...) wydanym w sprawie z wniosku M. K.

przy uczestnictwie A. P.

o zasiedzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 14 listopada 2019 r.,

zażalenia skarżącej

na postanowienie Sądu Okręgowego w P.

z dnia 11 kwietnia 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

**uchyła zaskarżone postanowienie w części odrzucającej skargę (pkt 2 postanowienia) i w tym zakresie przekazuje skargę Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.**

## UZASADNIENIE

Skarżąca A.P. wniosła o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w P. z 20 lutego 2015 r. w

sprawie o zasiedzenie z wniosku M. K. Jako podstawę wznowienia podała art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż, jak podniosła, w wyniku przesłuchania świadka W. J. i poczynionych już po zakończeniu postępowania wywołanego pierwszą jej skargą o wznowienie dowiedziała się o możliwości sfałszowania dokumentu umowy darowizny, w zakresie naniesionej na nim adnotacji Urzędu Miejskiego w U.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w P. odrzucił na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. skargę o wznowienie postępowania przyjmując, że możliwość oparcia skargi o wznowienie postępowania w oparciu o podstawę z art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga przedstawienia wyroku karnego skazującego, chyba że wszczęcie postępowania nie jest możliwe lub postępowanie zostało umorzone z innych przyczyn niż brak dowodów (art. 404 k.p.c.). Ponadto Sąd wskazał, że treść dokumentu i naniesionej adnotacji była stronie znana w toku postępowania i wtedy powinna ona wskazywać na potrzebę kontroli autentyczności dokumentu.

W zażaleniu pozwana zarzuciła naruszenie art. 403 § 1 pkt 1, 404 w zw. z art. 524 § 1 k.p.c. wobec odrzucenia skargi, mimo że ustawa w przypadku podstawy wznowienia z art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c. nie wymaga, aby czyn podrobienia lub przerobienia został ustalony w prawomocnym wyroku skazującym za przestępstwo. Na tej podstawie skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w punkcie 2.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest w pełni zasadne.

Zgodnie z art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c. można żądać wznowienia na tej podstawie, że wyrok został oparty na dokumencie podrobionym lub przerobionym albo na skazującym wyroku karnym, następnie uchylonym. Jak wynika z brzmienia przepisu, wystarczającą podstawą wznowienia jest wykazanie, że wyrok został oparty na dokumencie, który był podrobiony lub przerobiony. Niezależnie od tego w art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c. wyszczególniono inną podstawę a mianowicie uzyskanie wyroku za pomocą przestępstwa. Wedle art. 404 k.p.c. z powodu przestępstwa można żądać wznowienia jedynie wówczas, gdy czyn został ustalony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że postępowanie karne nie może być wszczęte lub że zostało umorzone z innych przyczyn niż brak dowodów.

Analiza powyższych przepisów prowadzi do oczywistej konkluzji, że wymaganie istnienia wyroku karnego skazującego za przestępstwo odnosi się tylko do podstawy z art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c., a nie do podstawy określonej w punkcie 1 tego przepisu. Tylko bowiem przy tej podstawie mowa jest o przestępstwie.

Również w doktrynie i w orzecznictwie dominuje pogląd, że w wypadku wznowienia postępowania opartego na dokumencie podrobionym lub przerobionym nie ma zastosowania art. 404 k.p.c. Okoliczność fałszu podlega udowodnieniu w toku postępowania wznowionego i nie musi być wykazywana wyrokiem karnym (por. orzeczenie SN z dnia 1 września 1948 r., Kr. C. 501/48, PN 1949, nr 3-4, s. 326 i orzeczenie SN z dnia 14 czerwca 1963 r., II CZ 63/63, NP 1965, nr 6, s. 709; postanowienie SN z dnia 16 maja 2008 r., III CZ 20/08, LEX nr 420807; wyrok SN z dnia 14 lipca 2010 r., V CSK 28/10, LEX nr 852595). Fakt podrobienia lub przerobienia dokumentu można wykazać w postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania za pomocą wszelkich środków dowodowych, w tym także na podstawie akt postępowania karnego, jeśli takie zostało wszczęte (por. wyrok SN z dnia 14 lipca 2010 r., V CSK 28/10, LEX nr 852595).

Tym samym uznanie przez Sąd Okręgowy, że niezbędne jest wykazanie faktu podrobienia umowy darowizny wyrokiem karnym skazującym, nie znajduje żadnego uzasadnienia w przepisach prawa.

Nie można także zgodzić się, że okoliczność podrobienia lub przerobienia dokumentu powinna być stronie znana już w toku postępowania. Skarżąca wskazała, że o podrobieniu dokumentu dowiedziała się dopiero z pisma Urzędu Miasta i Gminy U. z dnia 6 kwietnia 2018 r., a więc już po zakończeniu postępowania. Okoliczność ta powinna być oceniona samodzielnie w ramach postępowania ze skargi o wznowienie postępowania i nie uzasadnia jej odrzucenia.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>15</sup> § 1 w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie Sądu Apelacyjnego.